

Γιώργος Τραχανάς

Η ανεπίστρεπτη πορεία ενσωμάτωσης του ΣΥΡΙΖΑ και η ανάδειξη του ως κυβερνητική δύναμη έφερε στην επιφάνεια τάσεις διαφοροποίησης από τον κεντρικό του σχεδιασμό. Αξίζει να σταθούμε, ιδιαίτερα στη περίπτωση του ΜΕΡΑ25, καθώς σε σχέση με τις υπόλοιπες φυγόκεντρες κινήσεις από το ΣΥΡΙΖΑ, διαθέτει κοινοβουλευτική παρουσία (3,44 % το 2019) και ρεύμα σε συγκεκριμένα ακροατήρια. Το προσωποπαγές κόμμα του Γιάννη Βαρουφάκη εμφανίστηκε για πρώτη φορά στις ευρωεκλογές του 2019, ως κομμάτι της διεθνούς δικτύωσης του Diem25 (Κίνημα για τη δημοκρατία στην Ευρώπη). Το νέο κόμμα, παρά το ριζοσπαστικό λόγο, διεκδικεί και αυτό μία πιο ευνοϊκή διαπραγμάτευση και διαχείριση εκ μέρους μίας «αριστερής» κυβέρνησης, σε αντίθεση με την προδοσία της ηγετικής κλίκας Τσίπρα.

Αδιαπραγμάτευτη η παραμονή στην ΕΕ, αναγκαίο κακό η Ευρωζώνη, σύμφωνα με το κόμμα της «υπεύθυνης ανυπακοής»

Η δημιουργική ασάφεια των μηνυμάτων έδωσε τη θέση της στη δημιουργική ασάφεια των προγραμματικών θέσεων του ΜΕΡΑ25. Επιχειρεί να παρουσιαστεί ως μία πιο ριζοσπαστική εναλλακτική του κυβερνητικού ΣΥΡΙΖΑ, με πρόγραμμα «εφικτό» και «εναλλακτικό», πάντα στα πλαίσια της ΕΕ, ίσως και του ευρώ. Με μέσο την «υπεύθυνη ανυπακοή» η Ελλάδα θα ξεφύγει από τη φυλακή της «χρεοδουλοπαροικίας». Με πραγματικές και πράσινες επενδύσεις και όχι ληστρικές συμβάσεις, τόσο ο κόσμος της εργασίας όσο και ο επιχειρηματικός κόσμος θα βαδίσουν από κοινού. Και όλα αυτά μέσα σε μία δημοκρατική ΕΕ, ισότιμη για όλους, μακριά από ακραίες και νεοφιλελεύθερες κραυγές. Η πλήρης απουσία κατεύθυνσης σύγκρουσης με την εξουσία του κεφαλαίου και τους πολιτικούς του θεσμούς και εκπροσώπους, τόσο στην Ελλάδα όσο και στην ΕΕ, καλύπτεται πρόχειρα από μία ποικιλία τεχνοκρατικών και «ουδέτερων» λύσεων, συσκοτίζοντας τη ταξική φύση των βασικών πυλώνων του αστικού συστήματος. Στα λόγια με τη ρήξη, στη πράξη με την ενσωμάτωση.

Η Ελλάδα παρουσιάζεται ως «χρεοδουλοπαροικία» και ο ελληνικός καπιταλισμός «ψευτοφεουδαρχικός». Σύμφωνα με το ΜΕΡΑ25 η κατώτερη θέση της Ελλάδας στο ιμπεριαλιστικό πλέγμα γέννησε ζητήματα καθυστέρησης για τον ελληνικό καπιταλισμό, ο οποίος χρόνια διαχειρίζεται από ένα «εγχώριο ολιγαρχικό καθεστώς». Όλα αυτά σε συνδυασμό με την απουσία πραγματικών επενδύσεων και την «αρχιτεκτονική ΕΕ-Ευρωζώνης», οδήγησαν τον ελληνικό καπιταλισμό στις ληστρικές και νεοφιλελεύθερες επιλογές των δανειστών, μετατρέποντας την Ελλάδα σε αποικία χρέους. Η αντίληψη του ΜΕΡΑ25 μοιάζει αρκετά με τη θεωρία της εξάρτησης, χωρίς καν το αίτημα για πλήρη αποδέσμευση από όλους τους ιμπεριαλιστικούς οργανισμούς. Τα «δεινά» της Ελλάδας οφείλονται σε «εξωτερικούς» παράγοντες (υπερεθνικοί οργανισμοί, ισχυρά κράτη), υποτιμώντας ή αθρώνοντας τις ευθύνες και τις συνειδητές πολιτικές επιλογές της ελληνικής αστικής τάξης. Ο ελληνικός καπιταλισμός έχει αφομοιώσει όλα τα στοιχεία του σύγχρονου καπιταλισμού και έχει επιλέξει συνειδητά να συμμαχεί από υποδεέστερες θέσεις οικονομικά, πολιτικά, στρατιωτικά με ισχυρές καπιταλιστικές χώρες. Οι συμμαχίες αυτές χαρακτηρίζονται από ανισοτιμία, αλλά μέσω αυτών η ελληνική αστική τάξη επιθυμεί βελτιωμένη θέση στον παγκόσμιο συσχετισμό.

Το ΜέΡΑ προτείνει τη σύγκλιση των εργαζομένων με τη «δημιουργική, νεοφυή και πράσινη επιχειρηματικότητα»

Πώς θα λυθούν άραγε τα διαρθρωτικά ζητήματα του ελληνικού καπιταλισμού; Μέσα από ένα σύνολο διαχειριστικών πολιτικών, με ρεαλιστικές και πραγματικές επενδύσεις, απαντά το ΜέΡΑ. Αυτή η πορεία θα έχει ως αποτέλεσμα τη σύγκλιση των συμφερόντων των εργαζομένων και της φτωχής πλειονότητας με αυτά της «δημιουργικής, νεοφυούς και πράσινης επιχειρηματικότητας», μακριά από τους «νεοφιλελεύθερους ολιγάρχες». Δεν υπάρχει τίποτα το ριζοσπαστικό και φιλολαϊκό σε αυτή τη πολιτική κατεύθυνση. Το κόμμα του Βαρουφάκη αναπαράγει ξεδιάντροπα τη λογική της ταξικής συνεργασίας και εθνικής συνεννόησης γύρω από κοινούς στόχους. Ένα κοινωνικό «όλοι μαζί μπορούμε», όπου η εργατική τάξη θα ξεχάσει τις αυξήσεις στους μισθούς ή τη μείωση του εργάσιμου χρόνου για μοιραστεί τους πόθους για ανάπτυξη πλάι στο ελληνικό κεφάλαιο. Παράλληλα, τα δίπολα «υγιή επιχειρηματικότητα-εγχώρια ολιγαρχία», «πραγματικές-αποικιακές επενδύσεις» έχουν ως σκοπό να στείλουν την εργατική τάξη στην αγκαλιά του κεφαλαίου. Πρώτον, γιατί φέρνουν στο προσκήνιο τη χιλιοπαιγμένη εκδοχή της υγιούς εθνικής αστικής τάξης που σέβεται και εκφράζει τα λαϊκά συμφέροντα (sic), σε αντίθεση με το ξενόδοουλο κεφάλαιο, που είναι έρμαιο στους «ξένους» δυνάστες. Δεύτερον, διότι κάθε επένδυση έχει ως σκοπό πρώτα και κύρια την επίτευξη της μέγιστης κερδοφορίας από την πλευρά του κεφαλαίου και όχι τη βελτίωση της θέσης της εργατικής τάξης.

Σε σχέση με την ΕΕ και την Ευρωζώνη, το κόμμα του Βαρουφάκη είναι ξεκάθαρο: Η παραμονή στην ΕΕ είναι αδιαπραγμάτευτη («Εντός της ΕΕ, Ενάντια αυτής της ΕΕ») και η παραμονή στην Ευρωζώνη αναγκαίο κακό («το κόστος της εξόδου είναι μεγάλο, τόσο για τη χώρα που εξέρχεται, όσο και για την υπόλοιπη ευρωζώνη»). Με αυτή τη θέση, διαχωρίζεται από τον αστικό ευρωσκεπτικισμό. Μέσα από την αόριστη «υπεύθυνη ανυπακοή» και τη «σκληρή διαπραγμάτευση» η ΕΕ θα εκδημοκρατιστεί και θα λειτουργήσει προς όφελος όλων των λαών ταυτόχρονα. Η σκέψη για μια «Ευρώπη των λαών» αποτελεί εγκληματική αυταπάτη εν τέλει για τα λαϊκά συμφέροντα, καθώς καλύπτει τον πραγματικό της ρόλο. Η ΕΕ αποτελεί μία καπιταλιστική-ιμπεριαλιστική συμμαχία, μία ολοκλήρωση-ενοποίηση των συμφερόντων του μεγάλου ευρωπαϊκού κεφαλαίου σε αντιπαράθεση με αυτά των εργατικών τάξεων και όχι ένα ουδέτερο πεδίο ταξικής αναμέτρησης ανάμεσα στις δυνάμεις της προόδου και της συντήρησης. Η ουσία της αυτή σφραγίζει τις στρατηγικές της κατευθύνσεις σε εργασία-παιδεία-υγεία-περιβάλλον, κατευθύνσεις που υπηρέτησαν διαχρονικά όλες οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις, ανεξαρτήτως χρωματισμού.

Σε τελική ανάλυση, το ΜέΡΑ25 αποτελεί άλλο ένα μπαλαντέρ στην παρτίδα της αστικής διαχείρισης. Και μέσα στην ΕΕ και ενάντια στην ΕΕ, και χωρίς ευρωζώνη και με το αναγκαίο κακό του ευρώ, και με το κεφάλαιο και με τους εργάτες, για να ψαρέψει σε όλα τα ακροατήρια. Η λογική του εντέλει δε μπορεί να εκφράσει ούτε να αναβαθμίσει και να δώσει επαναστατική διέξοδο στο ριζοσπαστισμό που γεννιέται σήμερα μέσα στους εργαζόμενους και τη νεολαία. Το εργατικό και νεολαιίστικο κίνημα χρειάζονται ανασύνταξη, εξόρμηση στο δρόμο και τη κοινωνία και πολιτική αντεπίθεση, όχι αυταπάτες για έναν ακόμη επίδοξο διαχειριστή.

Πηγή: **PRIN**